

nosti je kislo mleko, katerega dajajte volu po 3 do 5 litrov na dan. Ako je vol uže zelo oslabel, priporočamo Vam poklicati živinodravnika.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

209.

Turn-Severin. Kalafat. Vidin. Nikopolje. Zimnica. Sistov.

Zavili smo v Turn-Severinsko pristanišče.

„Gospoda naj se premesti na ta veliki parobrod, kjer more prenočiti, ako neče spavati v mestu,“ ogласi se francoski kapitan.

Sli smo na suho ob petih popoldne. Opaža se na drevoredih in na perivoju mestnem početek kulture. Ulice so sicer široke, ali je toliko prahu po njih, da človeku kar sapo jemlje, rumunski kmetje te pa strašijo s strašno svojo opravo. Vsa okolica je prelepa, in če se bode kultura tu tako razširjala, kakor se je začela, ustvarila bode raj zemeljski, in mesto 5000 duš bode jih stotine tisočev uživalo darove bujne prirode. Ko je solnce zašlo, vrnilo smo se na brcd. Malo po malem so se pokazale luči po mestu, s perivoja so nam doletavali na brod oslabeli glasovi glasbe, oživiljeni kedaj pa kedaj s piskom dohajajočih in odhajajočih vlakov. Vsi očarani smo sedeli na kasaru pri dobri večerji. Ob desetih je bilo treba pomisliti na spanje. Pa kaj pravim spanje! Prav to je, kar na parobrodu muči potnika. Spi, če moreš, ko je toliko šuma, ropota, zbijanja, premetavanja, in tudi vznemirjanja od sopotnikov.

„Donava se spušča tu v svoje najnižje področje, v nizko Rumunsko, in s Turn-Severinom prestaje krasota okolice,“ trdi naš Mayer.

Nisi pogodil, ti sicer skušeni vodnik, vsaj točno nisi pogodil. Ob desnej obali se širijo milovični, z goricami posuti brežički negotinski. Morda si se ž njihovim sokom tudi ti Mayer, naslajal v Parizu. In od Rakovice se širijo one valovite bolgarske terase, ki krase reko vse do Ruščuka. Visoke so te terase do 130 m/ in uzorno obdelane. Tu se je prelilo dosta krvi ruske.

V teh mislih me zateče krik mornarjev: „Kalafat!“ Pa kako da nisi ti, ruski Schilder, mogel 1854. l. osvojiti tega mesteca, ki ima samo 2500 duš? Visoko je res, ali z druge strani visi k reki, in ni Bog zna kako utrjeno. Da si je čestito opasal in stisnil, moralo bi bilo počiti kot jajce. In tudi bi je bil, da je ni branil s svojim umom znani Hrvat Omer paša, s čegar hrabrostjo bi se mogli ponašati, da ni bil odpadnik in krvopijec naroda svojega.

Pri vkrcavanju nismo videli nič znamenitega, same Rumunce. Kedar govoriš o Kalafatu, nehote ti prihaja na misel Vidin, ki stoji na bolgarskeji zemlji. Znano je, da večja mesta v Počonavju navadno proti sebi stoje, jedno na bregu bolgarskem, drugo na rumunskem. Vidin je opasan z obranbenim zidom. To je prvo po zunanjem licu turško mesto na tem potu. Ob bregu stoje nizke hiše, gostilne in parobrodske poslovnice. Mesto ima do 13.600 duš, in dosta razvito trgovino. Pred rusko turško vojsko je stanovalo tu dosta Turkov, Judov, pa tudi Tatarov in Ciganov. Tu začno po Donavi brodit tudi jadrenice.

Pripluli smo k Nikopolju, ki ima do 5600 duš. Tu je sedež pravoslavnega nadškofa in katoliškega škofa. Nikopolje ima jako utrdbo in dosta trgovine. Kedar se zamisliš v davne čase, nagubanči se ti čelo, pa tudi razvedri se. Nagubanči se ti čelo zato, ker je tu Bajesid, 1396. l. potolkel 100.000 kristjanov pod Sigismundom ogerskim in hrvatskim kraljem, a razvedri se ti, ker je 1877. l. ruski general Krüdener 6000 mož posadke, 40 topov in dva monitorja prisilil na udajo.

Na tem potu pristaneš tudi ob rumunski Zimnici, od koder je ruski vojskovodja, knez Nikolaj 27. junija 1877. l. brez znatnejšega upora ostrmelih Turkov prepeljal svojo vojno. Kakor da gledaš oni ogromni most, po katerem se vijejo, in ono množino plavij, na katerih se prevažajo ruske čete ob osodnem sevanju orožja. Bržga in srečnejšega prevoza ne spominja povestnica. Mili Bog, koliko je src po svetu močnejše bilo, nekaj od nade, nekaj od strahu, kamo hoče potegniti vojskina tehtnica. Zimnica je bila prav res prava zimnica za vso Evropo. Večna ti slava, drago mestice, v spomin slovanskih kristjanov!

Omeniti nam je še Sistova, bolgarskega mesteca, ki ima sedaj samo do 8000 duš, ker se je do 12.000 Turkov izselilo. Tu se je 1877. l. usredotočila zmagnosna ruska vojna.

Ali je bilo treba tako strašne vojske? Ne prašaj mene, pogledi samo bolgarska sela. V sredi čedna zidana cerkvice, okoli nje pa vse nekako razrito, kskor da so psi izgrebli zemljo. Sredi vsakega rova stoji nekaj kakor lesa, z jednim samim zijalom spredaj, skozi katero pripognjene glave lazi bolgarski kmet, da se vleže ali počene, ker stati tako ne more. Mraz te spreha, kedar gledaš in premišljaš to skrajno nadlogo.

Poslednja leta pred vojsko je Sistov dosta pretrpel. Vlada turška je namreč odkazala Čerkesom v okolici razsežne pašnike, s tem pa je prikrajšala meščane, katerim je živinarstvo dajalo največ prihodkov. Pa tudi poljedelci so se pritoževali, ker so jim Čerkesi preveč popasli posejane njive.

Spomina vredno je, da je Sistov prvo mesto bolgarsko, ki je grško šolo odpravilo, in bolgarsko ustanovilo 1833. l. Posebno so delali na to in podpirali šole

bolgarske premnogi izseljenci. F. Milanovič, ki je umrl 1870. l., poklonil je svojemu mestu Sistovu za šole 800.000 pijastrov, to je nekaj čez 80.000 zlatov.

(Dalje prihodnjič.)

Kratkočasno berilo.

Iz kmetov v mesto.

(Slika iz življenja naših dni.)

(Dalje.)

III.

Od tistega dne se je Cenček ves predrugačil. Misli vsaj bi bilo, da ga bo slepa naklonjenost in odpuščanje Jeričino poboljšalo. Pa, — ravno nasprotno bilo je. Odkar je vedel, da ona njegovo preteklost pozna, pa ga vendar le ljubi, zdel se celo sam sebi ni več tako hudoben, kakor je v resnici bil. Svojih zločinov se tudi nikdar ni kesal. Vedel je sicer, da mnogi premožni ljudje tatove črtijo kot gada; — da je gospoda, pri kateri je Jerica služila, ravno tacega mnenja; znano pa mu je bilo tudi, kako imovita da je, in da je ondi bogastva in premoženja v obilici in kar na kupe. Zraven je imela tudi Jerica sama že nekaj prihranjenega, he! he! kaj je maral! Kradel res ni več, a to ne toliko zarad tega, da bi ljubice ne žalil, marveč iz uzroka, ker je vedel, da ga policija dobro pozna, ter zasleduje pri vsem njegovem početji. Namesto tatvine pa je stopila pri njemu druga strast zopet na površje. Nekdaj je bil namreč močno vdan pijanosti, en čas je bil to nekoliko opustil, a zdaj vdal se je zopet pijači. Z tem postalo mu je pa tudi delo zoperno. Silil se je sicer še vedno v to, a le toliko, da bi z tem slepil policijo. Ker pa za lenuhe nikjer ne marajo; ker mu je šlo delo tudi vedno slabeje izpod rok, večkrat je celo izostal, toraj je bil poslednjič poslovljen, ali bolje: zapoden. Zdaj je prišel popolnoma ubogi Jerici na glavo. Polagoma ji je izpulil ves prihranjeni denar. Da bi ga odvracala vsaj od tatvine, si je pritrgovala od lastnih ust celo potrebni živež, da bi ga podpirala. A kaj je bilo vse to za tako brezvestnega netéka! —

IV.

Necega dne je zahteval Cenko od Jerice zopet denarja. „Za Božji sveti čas! kje ga bom“, mu odvrne; „vse, kar sem imela, sem ti vže izdajala; zdaj celo stradam za te! „Ako denarja nimaš,“ odvrne ji ničvrednež, pa si ga vzemi, saj ga imate dovolj v hiši.“

„Cenko!“ zavpije revica in se straha zgrudi, blede kot prazna ruta, na tla. „Miruj“, reče ji hladno-krvno; „jaz ne morem krasti, ker mi policija preveč gleda na prste; imeti pa denar moram. Kradi ti za me, če ne, — nikdar več me ne vidiš.“

In — zaslepljena Jerica vdala se je tatvini v domači hiši. Se ve: pri velikih zalogah se to precej dolgo ni opazilo, poslednjič je pa vendar gospa pogrešila zdaj to, zdaj uno reč. Naznanila je to policiji. Na Jerico ni

letel nikaki sum; nekaj zato ne, ker so imele mnogo-krat tudi druge ženske delo in opravila v hiši, nekaj pa tudi za to, ker ona ni dozdej nikdar preložila v hiši najmanjše reči, in jo je imela gospa za pošteno, natančno in pravično kot zlato tehtnico. —

Neki tajni redar, ki se je posebno brigal za vse ravno omenjene tatvine, zavohal je bil srčno zvezo med Jerico in Cenčkom. Poslednji je zadnji čas veliko popival po krčmah, zlasti pa po „šnopsarijah.“ Da on sam ne krade, znano je bilo policiji, ker ga je videla za kaki dan delati zdaj tu, zdaj tam. Od kod pa dobiva nenavadno veliko denarja, se je tudi tako rekoč z gotovostjo zamoglo sumiti. A zvit je bil Cenko kot ovnov rog, in skrivati sta znala Jerica in njeni „srček“ zločine, kakor kača noge. Že omenjeni tajni redar zasledoval je Cenčeka večkrat po raznih krčmah, dobrikal se mu in na vse načine kazal se mu prijaznega. Vedel je namreč, da tu bi pomagala le prekanjenost in zvijača. Večkrat bi bil celo rad on kaj plačal za Cenkota, a ta kazal se je z tem celo razžaljenega. Dozdevalo se mu je, z čim ima posel, in kot prekanjeni zločinec vedel je na vsako zvito vprašanje tudi dati zviti odgovor. —

V.

Nekega mrzlega zimskega večera stal je Cenko pred znano „šnopsarijo.“ V izložbi stale so na ogled steklenice z raznobarvnimi najfinejšimi žganimi pijačami. Cenček je ogledoval z neizrečeno slastjo na vabo razpostavljene žlahtne kapljice. Bil je danes lačen, da bi se bilo kmalo vidilo v vanjga, žejen, kakor goba, zraven pa popolnoma brez cvenka, ali kakor pravimo: suh kakor póper. Jerica mu namreč za ta dan ni zamogla preskrbeti nič denarja. Znano pa je, da tak položaj naredi ljudi Cenkove baže čmerne, togotne, — za vsaki zločin sposobne. V tem trenutku vglada stati poleg sebe nam znanega tajnega redarja, ki je bil namenjen vstopiti v „šnopsarijo“. „No, Cenko! po pasje je nocoj mraz; ali ga spijsava par kozarčkov?“ reče mu. Cenček zaničljivo plune v stran, in dela se, kakor bi hotel iti naprej. „E! — nič ne dé“, reče mu ta hladnokrvno; „ako mi nečeš delati tovaršije, pil ga bom sam“, in z tem vstopi v toplo „botiko“. —

Deželni odbor.

Bloke, v farni občini Bloke na neposredni davek 15 % za občinske potrebščine, 15 % za šolsko zgradbo, 6 % za kidanje snega, 5 % za šolske potrebščine in 5 % za preložitev občinske ceste iz Lahovega do Zavrha; v farni občini Sv. Vid pri Cirknici na neposredni davek 20 % za razširjenje šole, 15 % za občinske potrebščine, 7 % za šolske potrebščine in 5 % za preložitev občinske ceste iz Lahovega do Zavrha; v farni občini sv. Trojica na neposredni davek 20 % za šolsko zgradbo, 20 % za zgradbo ozidja pri pokopališču, 3 % za kidanje snega in 5 % za preložitev občinske ceste iz Lahovega do Zavrha.